

Sygn. akt V KK 72/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 kwietnia 2019 r.,
w sprawie **P. O.**
skazanego z art. 281 k.k.
kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka [...]
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.
z dnia 28 września 2017 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 28 września 2017 r., sygn. akt II K [...],
uznał P. O. za winnego tego, że:
I. w dniu 25 października 2016 r. w Z. w sklepie B. przy ul. S., działając wspólnie
i w porozumieniu z E. S., w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych ze sklepu
rzeczy w postaci artykułów spożywczych oraz chemicznych na łączną kwotę
183,13 zł, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży używali przemocy, odpychając
i szarpiąc interweniujących pracowników firmy ochroniarskiej S. – J. S. i R. G.

oraz zastępcę kierownika sklepu P. P., czym działali na szkodę J. S.A. oraz J. S., R. G. i P. P., tj. przestępstwa z art. 281 k.k., za które na podstawie tego przepisu wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz – na podstawie art. 33 § 2 k.k. – karę 120 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;

II. w dniu 4 grudnia 2016 r. około godziny 14.30 na drodze publicznej w G. na ul. S. kierował samochodem osobowym marki D. o numerze rejestracyjnym [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości, odpowiadającym stężeniu alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie 1,08 mg/l co odpowiada stężeniu alkoholu we krwi na poziomie 2,28 promila, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres trzech lat, orzeczonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 13 stycznia 2016 r. tj. przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., za które wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., Sąd *meriti* połączył kary pozbawienia wolności wymierzone P. O. i wymierzył mu karę łączną 2 lat pozbawienia wolności. Orzekł ponadto wobec skazanego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej pierwszym z popełnionych przestępstw, przez zapłatę na rzecz J. S.A. kwoty 71,95 zł (solidarnie z E. S.), a także dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym oraz świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 10 000 zł.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca skazanego, który podniósł zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych, mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 6 k.p.k., art. 7 k.p.k.) oraz zarzut rażącej niewspółmierności kar jednostkowych orzeczonych za przypisane przestępstwa oraz środka karnego dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie P. O. od pierwszego z przypisanych mu czynów oraz wymierzenie łagodniejszej kary za drugi z przypisanych mu występków i odstąpienie od wymierzania środka karnego dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu

ładowych, ewentualnie zmianę kwalifikacji prawnej pierwszego przestępstwa na wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. lub przyjęcie wypadku mniejszej wagi z art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k. i wymierzenie łagodniejszej, wolnościowej kary, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, który sformułował następujące zarzuty:

I. w zakresie pierwszego z przypisanych P. O. czynów:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 281 k.k., przez jego zastosowanie i uznanie, że skazany P. O., dopuścił się zarzucanego mu czynu wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, w sytuacji gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że skazany w żaden zdecydowany sposób nie przeciwstawiał się działaniom ochroniarzy, którzy to przez pewien czas trzymali go za rękę, a następnie dobrowolnie odłożył torbę i oddalił się w kierunku samochodu, jak również nie mógł mieć pełnej wiedzy o zachowaniu czy działaniach współsprawcy, w tym nawet o fakcie ewentualnego stosowania przez niego przemocy lub dokonania przez niego zaboru produktów na kwotę objętą zarzutem, wobec czego nie sposób przyjąć, by swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu z art. 281 k.k., które to – w przekonaniu skarżącego – pozostają niekompletne;

2. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 433 k.p.k., w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającą na przyjęciu, iż zamiar skazanego P. O. w zakresie zarzucanego mu czynu, jak również fakt rzekomego działania wspólnie i w porozumieniu, wynika z uzasadnienia Sądu pierwszej instancji, podczas gdy rzetelna analiza uzasadnienia wskazuje, że Sąd odwoławczy nie odniósł się do zarzutu obrońcy w zakresie braku wykazania porozumienia, istniejącego pomiędzy skazanymi, a w konsekwencji braku objęcia przez skazanego P. O. zamiarem dokonania zarzucanego mu przestępstwa z art. 281 k.k., przyjęcie czego mogłoby skutkować możliwością zastosowania w niniejszej sprawie co do skazanego wypadku mniejszej wagi z art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k., jak również art. 15 § 2 k.k.,

bowiem P. O., dobrowolnie odkładając torby, przed wejściem do sklepu, starał się zapobiec skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego, wykazując ewidentny brak woli utrzymania się w ich posiadaniu;

3. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 410 w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., w zw. z art. 425 § 1 k.p.k. polegającą na nieodniesieniu się w uzasadnieniu wyroku do istotnych kwestii, mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie braku uwzględnienia zarzutu obrony, co do naruszenia prawa do obrony skazanego, w konsekwencji czego, na skutek orzeczenia Sądu drugiej instancji, skazany pozbawiony został zarówno możliwości złożenia wyjaśnień w pierwszej instancji, jak i możliwości poddania kontroli drugoinstancyjnej orzeczenia w przedmiocie oceny wiarygodności jego wyjaśnień, złożonych – w konsekwencji powyższych naruszeń Sądu pierwszej instancji – dopiero przed Sądem odwoławczym, który odmówił wiarygodności wyjaśnieniom skazanego, wobec czego naruszone zostało prawo do obrony skazanego objawiające się w zasadzie dwuinstancyjności postępowania.

II. W zakresie drugiego z przypisanych skazanemu czynów:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., polegające na braku rozpoznania wszystkich zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego, w tym w szczególności o drastycznym spadku samopoczucia skazanego w okresie zdarzenia i myślach samobójczych, związanych z nadzwyczajną sytuacją rodzinną i osobistą oskarżonego, faktem niepowodzenia terapii inseminacyjnej, stosowanej przez jego partnerkę i porzuceniem skazanego przez partnerkę oraz odrzucenia przez rodzinę w sytuacji, gdy okoliczności te pozostawały istotnymi dla oceny możliwości odstąpienia w niniejszej sprawie od orzeczenia środka karnego w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, bowiem w sprawie zachodzi wyjątkowy przypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, o których wiedzę mieli świadkowie X. O. oraz A. O., którzy niezasadnie nie zostali przez Sąd w niniejszej sprawie przesłuchani.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, o czym przekonuje już samo porównanie treści zarzutów sformułowanych w apelacji z zarzutami podniesionymi w rozpoznawanym nadzwyczajnym środku odwoławczym.

Pierwszy z nich, zredagowany zgodnie z podstawami kasacji jako zarzut obrazy prawa materialnego, stanowi w istocie powtórzenie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych z apelacji. Odwołanie się już w *petitum* tej części kasacji do materiału dowodowego nie pozostawia wątpliwości, że skarżący kwestionuje płaszczyznę ustaleń faktycznych, nie zaś sferę normatywną, co pozostać musi poza zakresem rozpoznania sądu kasacyjnego. Z tego względu jedynie na marginesie wolno zauważyć, że kwestia używania przez skazanego przemocy względem pracowników ochrony została wnikliwie rozważona przez Sąd odwoławczy, który weryfikując przeprowadzoną w tym zakresie ocenę dowodów Sądu pierwszej instancji (m.in. zapis z monitoringu kamer sklepu potwierdzający wersję wydarzeń wynikającą z zeznań świadków – pracowników sklepu), nie miał wątpliwości co do tego, że czyn skazanego cechuje się użyciem przemocy, czemu dał wyraz w swych rozważaniach na s. 10-11 uzasadnienia. Jeśli zaś chodzi o świadomość pakowania przez E. S. rzeczy do torby skazanego, to Sąd *ad quem* odniósł się do tego zagadnienia na s. 9 uzasadnienia, zauważając, że w swych wyjaśnieniach złożonych w postępowaniu przygotowawczym P. O. przyznał, że wiedział o takim zachowaniu osoby z nim współdziałającej.

Przedmiotem rozważań Sądu odwoławczego było również istnienie przestępnego porozumienia między skazanym a drugim ze współsprawców, o czym przekonuje lektura s. 11 uzasadnienia, w którym Sąd *ad quem* odwołał się do samego przebiegu zdarzenia, uznając niebezpiepodstawnie, że skazany działał wspólnie i w porozumieniu z E. S., realizując wspólnie z nią znamiona przestępstwa tzw. kradzieży rozbójniczej. Wniosek taki był uprawniony, zwłaszcza w świetle

ustalenia poczynionego przez Sąd pierwszej instancji w zakresie porozumienia się skazanego z E. S. co do odmowy udania się na zaplecze, zgodnie z sugestią pracownika ochrony sklepu (s.1 uzasadnienia wyroku Sądu *a quo*), co zapoczątkowało stosowanie przez nich przemocy i w konsekwencji wyczerpanie znamion przestępstwa z art. 281 k.k.

Odnosząc się do trzeciego z podniesionych zarzutów, zauważyć należy, że Sąd odwoławczy miał na uwadze nieobecność P. O. na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji, w kontekście realizacji przez skazanego prawa do obrony. Dostrzegając jego obstrukcyjną postawę w toku postępowania przed Sądem *meriti*, zasadnie uznał, że nieobecność na rozprawie w dniu 18 września 2018 r. była nieusprawiedliwiona, co uzasadniało jej prowadzenie pod nieobecność P. O. (s. 7 uzasadnienia).

Ustosunkowując się do ostatniego zarzutu, trzeba również i w tym zakresie stwierdzić, że Sąd odwoławczy rozważył możliwość przyjęcia na gruncie niniejszej sprawy wyjątkowego wypadku, uzasadnionego szczególnymi okolicznościami, który uprawniałby do niewymierzania dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym względem skazanego pomimo, co do zasady, obligatoryjności orzeczenia środka karnego tej treści (s. 13 uzasadnienia). Stanowisko Sądu odwoławczego zostało dostatecznie uargumentowane i mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, którego zakres jest stosunkowo szeroki z uwagi na posłużenie się przez ustawodawcę w art. 42 § 3 k.k. *in fine* klauzulą generalną. W sposób istotny zawęża to możliwość zakwestionowania stanowiska Sądu w tej materii w postępowaniu kasacyjnym, skoro podstawą kasacji jest obraza prawa o charakterze rażącym.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.